

İhracat ilk yarıda miktarda düştü, değer bazında yükseldi

Farklı ölçeklerde 50'ye yakın kompresör üreticisi firmanın bulunduğu pompa ve kompresör sektörü, 2023'ün ilk yarısında 346 milyon dolarlık ihracata imza attı. İhracat 2023'ün ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre miktar bazında yüzde 4,3 düşse de birim fiyattaki artışın etkisiyle değer bazında yüzde 14 yükseldi.

MURAT KÜÇÜK

Endüstrinin birçok alanında kullanılan kompresörler, üretim hatlarındaki önemli görevleri nedeniyle sanayinin kritik makineleri olarak tanımlanıyor. Üretim yapıldığı her tesiste kullanılan kompresör, dünyada da en çok kullanılan makineler grubunda yer alıyor. Fabrikanın kalbi olarak da nitelendirilen kompresör sanayisindeki gelişmeler, birçok sektörü yakından ilgilendiriyor. Türkiye; kompresör sektöründe hem ihracatçı hem de ithalatçı ülkeler arasında yer alıyor. Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) Başkanı Kutlu Karavelioğlu'nun verdiği bilgilere göre Türkiye'de seri üretim yapan, farklı ölçeklerde yaklaşık 50 firma bulunuyor.

MAİB verilerine göre Türkiye'nin pompa ve kompresör ihracatı, 2023'ün ilk yarısında 346 milyon dolar olarak gerçekleşti. Karavelioğlu'nun verdiği bilgiye göre kompresör ihracatı 2023'ün ilk yarısında, geçen yılın aynı dönemine göre miktar bazında yüzde 4,3 düşse de birim fiyattaki artışın etkisiyle değer bazında yüzde 14 yük-

seldi. İhracatta kilogram başına 9,5 dolar ulaşan kompresör, makine sektörü genel ortalamasının 1,3 katına ulaştı. Sektörün en büyük probleminin ölçek olduğunu söyleyen Kutlu Karavelioğlu, yetersiz ölçekli firmaların pazarı bozan faaliyetlerde bulunduğuna dikkat çekiyor ve firma sayısındaki fazlalığa rağmen üretim kapasitesinin yetersiz olduğunu söylüyor.

Sanayicinin gündemi Avrupa Yeşil Mutabakatı ve sürdürülebilirlik

Hayatın sürmesi için üretim, üretimin de kesintiye uğramadan devam etmesi için kompresörler olmazsa olmaz. Çalışma saati en yüksek düzeyde olan makinelerin başında gelen kompresörler, haliyle enerji tüketiminde de fabrikadaki ilk 3 makine arasında yer alıyor. Döner ekipman grubu altında toplanan pompa, kompresör ve hava fanları, dünya elektriğinin yaklaşık üçte ikisini tüketiyor. Bugüne kadar sektörün kendi inisiyatifinde olan enerji tüketimi konusu, Avrupa Yeşil Mutabakatı süreçlerinin başlaması ile sektörün ana gündemlerinden bir tanesi ol-

346

MİLYON DOLAR

TÜRKİYE'NİN 2023 İLK YARI
KOMPRESÖR VE POMPA İHRACATI

9.5

DOLAR

SEKTÖRÜN KİLOGRAM
BAŞINA İHRACAT RAKAMI

■ "Pazardan daha fazla pay alabiliriz"

Sektörde büyümeyi hedefleyen Türkiye'nin satış ve satış sonrası mühendislik hizmetlerinde etkinliğini artırdıkça pazardan daha fazla pay alacağına kesin gözüyle bakılıyor. Bir diğer önemli gelişme de KOSGEB ve MAKFED arasında imzalanan son protokol ile KOBİ'lerin kullandıkları döner ekipmanlarda sağlanacak verim artışının AB fonlarıyla desteklenecek olması.

du. Birçoğu ihracatçı olan sektör, en güçlü pazarlarından Avrupa'ya ürün satabilmek için enerji tasarrufu yüksek kompresörler üretmeye odaklandı. Ar-Ge faaliyetle-

rini de bu doğrultuda biçimlendirilen kompresör üreticileri, kendi üretim süreçlerini de sürdürülebilir ve çevreci üretim kapsamında iyileştiriyor.

MAKİNE İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI KUTLU KARAVELİOĞLU;

"Yüksek teknoloji önündeki rekabetçilik ve ölçek sorunları"

Türkiye'nin pompa ve kompresör ihracatı 2023 yılının ilk 6 ayı sonunda 346 milyon dolar oldu. İhracat geçen yılın aynı dönemine göre miktar bazında yüzde 4,3 gerilese de değer bazında artış yüzde 14'e yaklaştı. Yeşil dönüşümün en önemli unsurlarından birisi olan kompresörlerin verimliliğinin artırılması için sektörün Ar-Ge faaliyetleri sürüyor.

HÜSEYİN GÖKÇE / ANKARA

Kompresör sektöründe seri üretim yapabilen çeşitli ölçeklerde yaklaşık 50 firma olduğunu belirten Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) Başkanı Kutlu Karavelioğlu, üretimin hava kompresörleri, ileri-geri yer değiştirmeli deplasmanlı kompresörler ve döner yer değiştirmeli deplasmanlı kompresörlerde yoğunlaştığını söyledi. Hava kompresörlerinin birkaç firma tarafından Almanya ve Hollanda lisansı ile üretildiğini hatırlatan Kutlu Karavelioğlu, yerli teknoloji ve tasarımla üretim yapan firma sayısının da oldukça fazla olduğuna dikkat çekti. Karavelioğlu, "Altyapı sistemleri, enerji santralleri, uzay ve havacılık ekipmanları gibi alanlarda uzmanlaşmış Japon bir üreticisiyle yapılan ortak yatırım sayesinde, ülkemizde ileri teknoloji turbo kompresör üretimi de yapılıyor. İhracatımız açısından büyük önem taşıyan bu ürünler petrokimya, otomotiv ve tekstil gibi alanlarda büyük yatırımcılara hizmet veriyor" dedi. Orta ve büyük ölçekli firmaların CNC ile üretim yapan üretim hatlarında yüksek verimlilik, kalite ve katma değer odaklı faaliyet gösterdiğinin altını çizen Karavelioğlu, "Bu firmalar sanayide yüksek mühendislik gerektiren özel kompresörler üretirken, atölye nitelikli firmalarda sadece standart ve daha düşük katma değerli ürünlere yönelebiliyor" diye konuştu.

DEVAMI 13. SAYFADA

Yetersiz ölçekli firmalar kompresör pazarını bozuyor

BAŞTARAFI 11. SAYFADA

Tüm bu olumlu atmosfere karşın sektörde ölçek sorununun henüz giderilemediğine değinen Kutlu Karavelioğlu, "Türkiye'de kompresör sanayisinde faaliyet gösteren imalatçıların büyük bölümü yan sanayide faaliyet gösteriyor. Kompresör sanayisinde faaliyet gösteren firma sayısı ihtiyacın üzerinde seyrederken yetersiz ölçekli firmaların pazarı bozan faaliyetlerde bulunmaları, firma sayısındaki fazlalığa karşın üretim kapasitesinin yetersiz olmasına yol açıyor" ifadelerini kullandı. Piyasa için risk üreten firmaların varlığı nedeniyle, sektöre yeni girişlerde cayma olduğu ve kapasite yatırımlarının yapılamadığını belirten Karavelioğlu, "Standartlara uygun üretim yapan, rekabet gücü bulunan ve belirli bir performansa sahip firmalar desteklenmeyi, bu sektördeki haksız rekabet de önlenmeyi bekliyor" tespitinde bulundu.

2023'ün ilk yarısında ihracatın geçen yılın aynı dönemine göre miktar bazında yüzde 4,3 düşse bile birim fiyattaki artışın etkisiyle değer bazında yüzde 14 artış yaşandığına dikkat çeken Kutlu Karavelioğlu, kg başına ihracatın 9,5 dolar ile makine sektörü genel ortalamasının 1,3 katına ulaştığını aktardı.

"Kompresörlerin yeşil dönüşümde önemli rolü var"

Döner ekipman grubu altında toplanan pompalar, kompresörler ve hava fanlarının dünya elektrik enerjisinin üçte ikisini tükettiğine dikkat çeken Kutlu Karavelioğlu, "Bu ekipmanların enerji tüketiminde sağlanacak her tasarruf, fosil yakıtlara ihtiyacı da doğrudan azaltacağı için hem bu makinelerin hem de bunları tahrik eden elektrik motorlarının geliş-

tirilmesine yönelik Ar-Ge faaliyetleri çok yoğun. Türkiye'nin pompa, vana ve kompresör ihracat pazarlarının 3 ana grupta toplandığı bilgisini veren Karavelioğlu, ilk grupta aynı zamanda önemli üretici ve ihracatçı olan AB ülkelerinin yer aldığını söyledi. Sektörün Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın getirdiği yeni sürdürülebilirlik ilkeleri ve yeşil dönüşüm konusunda büyük öneme sahip olduğunu kaydeden Karavelioğlu, "Basınçlı hava ve gazların kullanıldığı alanlarda enerji verimliliği sağlamak ve enerji geri kazanımıyla toplam enerji maliyetlerinin düşürülmesine yardımcı olmak, sektörün dünyaya en büyük katkısı olacaktır" dedi. İhracatta ikinci grupta, Rusya, Irak, İran, Azerbaycan, Bulgaristan gibi komşu ve yakın pazar ülkelerin yer aldığını dile getiren Kutlu Karavelioğlu, "Bu ülkeleri Mısır, Cezayir, Fas ve Suudi Arabistan gibi yakın pazarlar takip etmektedir. Uzak pazarlarda ise ABD, Çin ve Güney Afrika öne çıkmaktadır. Ortak hedef pazardaki alıcıların orta/alt teknolojili, ucuz Uzak Doğu mallarına bağımlılıklarını kırmak üzere uluslararası iş birliklerini çeşitlendirmektir" şeklinde konuştu.

"Yetkinlik artınca pastadan daha çok pay alınacak"

İhracatta Orta Avrupa, Hindistan, Asya ülkeleri, Meksika ve Brezilya'yı muhtemel rakipler olarak tanımlayan Karavelioğlu, "İmalatçılarımız üretim kapasitesi, kalite standartları, alıcı finansmanı, satış sonrası hizmetler, yatırım-kurulum ve işletmeye alma ile işletme dönemlerinde sunulacak mühendislik hizmetleri gibi alanlarda yetkinliklerini artırdıkları ölçüde, bizce bu pastadan çok daha fazla pay alacaktır" dedi.

"KOBİ'lerin döner ekipmanları AB fonları ile desteklenecek"

Sektörde çok sayıda firma olmasının ölçekler üzerindeki menfi etkisi nedeni ile Ar-Ge faaliyetlerinde finansman bulmanın zorlaştığını söyleyen Karavelioğlu, şu değerlendirmede bulundu: "Yatırımların karşılığı istenilen hızda alınamıyor. Müşterinin bilinçlendirilmesi gayretleriyle sağlanamayan kalite ve yüksek performansa rağbet, bundan sonra muhtemelen yeşil dönüşüm tedbirleri ile hayata geçecek. KOSGEB ve MAKFED arasında imzalanan son protokol, KOBİ'lerin kullandıkları döner ekipmanlarda sağlanacak verim artışının AB fonlarıyla desteklenecek olmasına yöneliktir ve gidişatı net biçimde ortaya koyan bir başarılı örnektir" dedi.